

ŽEMAITĖ

MĖŠLAVĖŽIS

Žemaitė
Mėšlavežis

«Public Domain»

Žemaitė

Mėšlavežis / Žemaitė — «Public Domain»,

Ciesz się klasyką! Miłego czytania!

Содержание

Конец ознакомительного фрагмента.

7

Mėšlavežis

Mėšlavežis – mėšlo vežimo darbų laikas. [przypis edytorski]

Šį pavasarį giedra labai reta ir brangi... Kelinta jau nedėlia¹, kaip lietus pagavęs viršų pliaupia; nusigiedrins kokį pusdienį arba kokią naktį iškentės nelyjus – ir vėl prakiurs kaip iš kubo. Patižo visi keliai, pabliuro dirvos, paplūdo pelkės, praskydo, išsipliauškė purvynai, o čia pats mėšlavežis. Neduok Dieve, koksai vargas darbininkams: prilijo laidariai² – reikia ligi kelių po srutas³ braidyti kol prikabina valktį⁴; tas važiuojant prilija, varva per tekinius⁵, o per molynus, purvynus, kur į kalnuką, kol nuvaro į dirvą, arkliai nabagai⁶ nesuskaitomai⁷ pakelia botagų. Merga ar koks pusbernis sušlapęs, visi drabužiai varvą iš viršaus; ligi kelių purvynais brisdamas greta vežimo, iš nekantrybės raižo tik ir raižo pavargusias kumeles. Kai kurios ligi pietų taip pristoja, kad toliaus nebepaeina, kaip kokį dešimts žingsnių tuo įtimpos⁸, ir sustoja; nė raižymas nieko nebepadaro – kirtis ne kirtis, stovi sau galvas nuleidusios. Sustojus valkčiui, tekiniai susmenga į molį; kol paskui išjudina iš vietos, kumelės botagu ir niūkimu raginamos klumpa, vytuoja⁹, net akys pabaļa, kol toliau patraukia. Dirvoje dvi kapstytos purvinos ligi juostos, vanduo varva nuo skepetų per burną į akis, bėga į rankoves; nuo padalkų¹⁰ taip pat varva; kojos basos, raudonos, ligi pusblauzdžio molyje braido; pamėlinavusiomis rankomis kapsto, taško be paliovos, nes truputį sustojusios tuoj pradeda kuždėti. Vertikas¹¹ vyras taip pat varvą, purvinas, kojas auliniuose klumpiuose, apkibusias moliais, kaip kalades valkioja. Nuo kepurės lezgio laša vanduo: per akis ir per uostus nuvarva pakalniui. Šnypšdamas, garuodamas verčia ir verčia, nespėja vieno valkčio išversti, įkandėm atniūka kitą; nėra laiko nė atsipūsti, nė nusišluostyti. Žmonėms ir arkliams – visiems vargai; bet nieko nepadarysi, reikia mėšlą vežti tam dvarui. Dvare nėra blogo oro – nors kumelės sprogtų, ant žmonių nugaros sausumos neliktų – koks darbas dirbamas, reikia dirbti.

Šįryt rytmetį dvaro gaspadorius, pašokęs trečią, sužadino bernus. Ateinančius ant darbo ordinarčikus¹² apibarė už vėlavimus; atsistojęs po pastogės priveizėjo, kad pateptų ratus; paskyrė, kokius arklius kinkyti, sustatė varinėtojus; paskyrė kapstytojus. Darbininkai kiekvienas žino savo darbą: kabintojai¹³ nuėjo į kūtes¹⁴, su jais vienas dvaro bernas; antras, vadinamas kluonius¹⁵, nubrido į laukus versti, eina kaip girtas.

Prasidėjo jau darbas: eina, niūka valktis po valkčio. „Vežimų nemaža, nepataikaus darbininkai” – taip sau nusprendęs gaspadorius, dar valandikę pastovėjęs po pastoge, nuėjo į vidų. Jis moka gerai „pasirundyti”; žino, kad darbas jo užstatytas eis kaip laikrodis. Jis žino, kurį darbininką kuomet reikia pabarti, kuomet prie darbo paraginti, kuriam paskirti sunkesnę darbą, kuriam lengvesnę. Už tokį gerą

¹ *nedėlia* – sekmadienis. [przypis edytorski]

² *laidaras* – užtvėta vieta ganykloje gyvuliams suginti. [przypis edytorski]

³ *srutos* – skystas tvarto mėšlas. [przypis edytorski]

⁴ *valktis* – prietaisas akėčioms, šienui iš pelkės vilkti, vežti. [przypis edytorski]

⁵ *tekiny* – dabar: tekis – vyriškos lyties gyvulys. [przypis edytorski]

⁶ *nabagas* – vargšas. [przypis edytorski]

⁷ *nesuskaitomai* – labai daug. [przypis edytorski]

⁸ *įtimpos* – čia: įsitempusios žengia. [przypis edytorski]

⁹ *vytuoja* – eina kaip girtos. [przypis edytorski]

¹⁰ *padalka* – apatinis drabužio kraštas. [przypis edytorski]

¹¹ *vertikas* – čia: žmogus, kuris išverčia, veža mėšlą. [przypis edytorski]

¹² *ordinarčikas* – ordinarininkas, kas gauna ordinariją, kumečio atlyginimą. [przypis edytorski]

¹³ *kabintojas* – mėžėjas. [przypis edytorski]

¹⁴ *kūtė* – tvartas, gurbas. [przypis edytorski]

¹⁵ *kluonius* – kluonio prievaizda, kluonininkas. [przypis edytorski]

„runda” ima geriausią ordinariją ir algos pusantrą šimto. Širyt sustatęs darbininkus visus prie vieno darbo gali dabar nebesirūpinti .

Lauke lyja, pila, vėjas ūžia; stori debesys plaukia pavėjui, žerdami valandomis stambiais lašais, valandomis rodos by lengviaus, kaip tik ūkas¹⁶

¹⁶ ūkas – perk.: aptemimas (akių). [przypis edytorski]

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.